

**Списък на дървесните и недървесни продукти и екосистемни услуги предоставяни
от ДГС МОМЧИЛГРАД**

I. Материални продукти и услуги

Материалните услуги включват всички продукти, добити от екосистемите: храна, дървесина и др.

1. Дървесина – Ползването на дървесина на ТП ДГС Момчилград за 2019 година е:

Показатели	Площ ха	Ст.маса м3	Лежаща маса м3	Едра м3	Средна м3	Дребна м3	Дърва м3
1. По ГСП	989.5	43874	32866	4554	11543	1902	14867
2. Год. план	998.3	47581	35385	4497	10782	1531	18575
3. Действително отсечено	911.0	46656	33969	4383	16305	415	12866

1.1 Ползването на дървесина от местно население е:

Годишното ползване на дървесина	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Продажби от промишлен дърводобив /м ³ / от склад	1517	2186	3256	1980
Продажби на физически лица /м ³ / на корен	2894	4034	3244	1822
Общо /м ³ /	4411	6220	6500	3802

2. Предлагани недървесни продукти:

- Лечебни растения – Събирането на лечебни растения за лично ползване е разрешено. По ГСП няма определени количества. Единствено лечебни растения, за които има определени квоти за ползване става съгласно Заповед на министъра на околната среда и водите.

- Гъби – Няма определени количества по горскостопанския план на ТП „ ДГС Момчилград”. Събирането на гъби става след издаване на писмено позволително и заплащане на такса за издаването му. Находищата на билки и горски плодове попадат в райони, където е невъзможно да се предвидят конкретни количества за нормалното провеждане на тези странични горскостопански мероприятия поради сезонния характер на суровините. Освен това находищата попадат и в горски територии със смесена (недържавна) собственост, където контролът е силно затруднен.

3. Ловностопанска дейност

1. Дивечовъден участък ”Студен кладенец”, обособен като самостоятелна ловностопанска единица през 1957 г. с цел развъждане и разселване на кеклик и

яребица. Със съдействието на ЦС на БЛРС през 1960 година са внесени 32 броя елен лопатар от ловно стопанство “Ормана” – Ямболски окръг. Поради изменения на условията в района обусловени от антропогенни фактори и успешно проведената аклиматизация на лопатара, стопанството се превръща в едродивечово. По предложение на ОС на БЛРС гр. Кърджали и решение на Бюрото на ЦС на БЛРС от 15.12.1972 г. със заповед 65 от 15.02.1973 г. на ЦС стопанството е обособено като “Образцово ловно стопанство” с име “Студен кладенец” – на пряко подчинение на ЦС на БЛРС. През 1976, 1977 и 1978 г. са внесени муфлони. Към момента дивечовъдният участък е самостоятелна административна единица, пряко подчинена на НЛРС “СЛРБ”. Седалището му е в близост до язовир “Студен кладенец”, край местността Харманите. Горските територии на участъка принадлежат към Държавните лесничейства Кърджали, Момчилград и Крумовград.

Основната дейност на ДУ е насочена към ефективно провеждане на организиран ловен туризъм (ОЛТ), както и развъждането на елен лопатар за разселване в ловностопанските райони на НЛРС “СЛРБ”.

2. Стопанисването на дивеча е предоставено на ЛРС “Родопи” - гр. Момчилград

Ловнорибарски дружини са обединени в сдружение ЛРС “Родопи” - гр. Момчилград. Водената до сега ловностопанска дейност се свежда до ежегодна таксация на дивеча, засяване на неголяма площ дивечови ниви, редовно подхранване през зимата на едрият дивеч с груб и концентриран, а на дребния с концентриран фураж; организиране на хайки за хищен дивеч; добив на дивечово месо; упражняване на ловен спорт и провеждане на ловен туризъм. За предоставените ловностопански райони точна отчетност на икономическите резултати се води в гр. Момчилград, където се намира и общото счетоводство на ЛРС.

Разпределението на площта от ПЛР на ловища е както следва:

ПЛР “Мишевско”	“Тек меше”, “Мишевско”, “Щерна”, “Контил”;
ПЛР “Джебел”	“Купците”, “Язовира”, “Бегдемир”, “Казаците”, “Воденичарско”;
ПЛР “Рогозче ”	“”Таушан тепе”, “Кум дере”, “Овчево”, “Балкана”, “Жълъдово”;
ПЛР “Припек”	“Лебед”, “Балкана-Тирфили”
ПЛР “Нановица”	“Гургулица”, “Постник”, “Нановица”, “Неофит Бозвелиево”;
ПЛР “Равен”	“Гьолджика”, “Татул”, “Вряло”, “Гус”;
ПЛР “Звездел”	“Друмче”, “Кос”, “Чамурлу”, “Гавгалъ”, “Кулата”;
ПЛР “Чуково”	“Каракуз”, “Овалька”, “Кара баир”, “Сенце”;
ПЛР “Момчилград”	“Летовник”, “Чомаково”, “Груево”, “Манчево”;
ПЛР “Садовица ”	“Сярци”, “Върхари”, “Садовица”; Бегдемир

ПЛР "Птичар"	"Мразовец", "Горско Дюлево", "Воденицата";
--------------	--

Взаимоотношенията между ТП „ДГС Момчилград“ и Ловните сдружения, относно стопанисването и ползването на дивеча, са уредени чрез договори. Въз основа на пролетната таксация ще се определи плана за ползване за 2020 г.

4. Паша – Пашата е разрешена в горските територии. Ежегодно се определят землищата и местностите, в които се забранява паша със заповеди на кметовете на общините Момчилград и Джебел.

4. Достъп до генетични ресурси – На територията на стопанството са регистрирани 7 семенни бази за добив на семена, като 6 бр. са от черен бор и 1 бр. от акация.

II. Регулиращи услуги - ползи от процесите в екосистемите

Водорегулираща и водозащитна услуга на горската растителност има огромно значение за количеството и качеството на водите, които изтичат от водосборните басейни. Горските екосистеми реализират две основни хидрологични функции – водоохранна и водорегулираща.

Водоохранна функция е способността на горите да стабилизират повърхностните и подпочвени води на определена територия (водосбор) за дълъг период от време.

Водорегулиращата функция се изразява в способността на горските екосистеми да преразпределят елементите на водния баланс, като увеличават дела на положителните (продуктивни) пера и намаляват непродуктивните (отрицателни) такива. Екосистемите осигуряват смекчаване и регулиране на въздействията от промените на климата.

1. Водоохранна функция - на територията на ТП "ДГС Момчилград" в които има вододайни зони, водохващания за питейни цели, каптажи, чешми и кладенци:

ДГС Момчил град	Отдели, подотдели	Площ
Вододайни зони гр Джебел	Вододайна зона - пояс II – отдели и подотдели: 71 :а, б, в, г, д, х, ц, ч, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10; 73 ; 74 ; 75 :а, б, г, д, е, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 76 :к, м, н, о, п, р, с, т, у, 5, 6; 115 :к, л, 8, 9, 10; 116 :р, т, у, ф, 20, 21, 22, 23, 24; 117 :а, б, в, г, д, е, ж, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ч, щ, а1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, о1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 199 :к, л, 11, 12, 13; 459 :ф, х, ц, ч, ш, 11, 12.	с обща площ 334.8 ха , от която 289.5 ха залесена и 45.3 ха незалесена.
Вододайни зони	Вододайна зона - пояс III – отдели и	с обща площ 546.3 ха , от която 470,5

гр. Джебел	подотдели: 11 :е, ж, з, и, к, л, м, н, 3; 12 :г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 10, 11, 12, 13, 14, 15; 27 :е, ж, з, и, к, л, н, 1, 3, 4, 5; 28 :з, и, к, л, о, п, р, с, т, ц, ч, 17, 18, 22, 25, 26, 28, 29, 30, 31; 76 :а, б, в, г, 1, 2, 3, 4; 77 ; 115 :а, б, в, г, д, е, ж, з, и, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 116 :а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 25; 194 :а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, ф, я, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 17; 195 ; 196 :з1; 198 :м, 6, 12, 13; 199 :а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10; 459 :в, г, д, е, ж, и, к, л, п, щ, ю, а1, б1, 5, 6, 7, 8, 13, 14	ха залесена и 75,8 ха незалесена.
Водохващания за питейни цели	Гори около източници на питейни води и места за отдих (Водоохранни) – отдели и подотдели: 244 б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22; 245 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17; 247 б, г, д, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.	с обща площ 193,3 ха, от която залесена 131,0 ха и незалесена 62,3 ха.
Каптажи	267/2 - землище Момчилград в извънселищен парк „Момчил юнак“ 269 е – землище Момчилград в близост до махала Патевец 275/4 – землище Върхари до с.Градинка	3 броя -74,9 ха
Горски чешми и кладенци	124 а, 128 в, 153 к, 164 г, 180 а, 180 б1 , 214 м, 220 д, з, 244 д, 245 м, 269 а, е, б, р, 281 б, 292 е, 295 г, 305 з, 307 а, 361 з, 366 и, 368 е, 370 п, 372 а, 376 а, 404 б, 412 б, к, 413 а, 414 а, т, ф, 416 ю, 417 ж, 423 в, 424 в, 428 л, 431 з, 443 е, 445 г, 447 л, 452 б, ж, у, 455 з,	46 броя - 341,9 ха

2. Водорегулиращата функция - за стопанството такава функция изпълняват, следните видове гори:

2.1 Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis* в заливаемата тераса на речното течение

2.2 Горски територии, включени в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите, чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г.

По данни от ГСП на територията на ТП "ДГС Момчилград" в СОЗ 3 на язовир „Студен кладенец” попадат 51бр. поддотели.

3. Противоерозионна функция изпълняват:

Горски територии с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10о и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;

Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси

тук се посочват видовете ВКС 4.3 от Доклада за ГВКС, предстоящи залесявания или укрепващи мероприятия, полезащитни горски пояси и др.

III. Културни и социални услуги - нематериални ползи от екосистемите

Културните услуги са нематериални ползи от екосистемите.

Осигуряването на условия за рекреация и туризъм прави горите предпочитано място за почивка на хиляди хора..

Повечето хора високо ценят красотата или естетическата стойност на различните екосистеми, което се отразява в широкия интерес към еко-пътеки, маршрути и обозначени панорамни места, както и при избора на къщи и жилища и готовността да се плати по-висока цена за красива гледка.

Горите, с цялото си разнообразие, са богат източник на творческо вдъхновение в много сфери – изкуство, фолклор, архитектура, реклама и други. Хората ценят чувството си за принадлежност към родния край, което е свързано с отличителни черти на околната среда.

1. Образователна стойност - залесяване с детски градини и училища в териториалния обхват на стопанството, образователни мероприятия за деца от всяка възраст.

2. Осигуряване на условия за рекреация и туризъм –

Зелени зони с обща площ **1274,7** ха, от които залесена 929,0 ха и незалесена 345,7 ха.

Курортни гори с обща площ **507,5** ха, от които залесена 347,0 ха и незалесена 160,5 ха.

Извън селищен парк с обща площ **507.5** ха, от които залесена 347.0 ха и незалесена 160.5 ха.

Горски чешми и кладенци намиращи се в отдели - 124 а, 128 в, 153 к, 164 г, 180 а, 180 б1, 214 м, 220 д, з, 244 д, 245 м, 269 а, е, б, р, 281 б, 292 е, 295 г, 305 з, 307 а, 361 з, 366 и , 368 е, 370 п, 372 а, 376 а, 404 б, 412 б, к, 413 а, 414 а, т, ф, 416 ю, 417 ж, 423 в, 424 в, 428 л, 431 з, 443 е, 445 г, 447 л, 452 б, ж, у, 455 з,

3. Естетична стойност на ландшафта – Всички гори на територията на Държавно горско стопанство Момчилград отговарят на този критерий, разглеждани в пространството на целия родопски масив.

С изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании са:

Местност “Калето, Местност “Черни очи”, Местност „Дамбаль“, извън селищен парк в местност “Момчил юнак” .

Над Момчилград се намира **лесопаркът „Момчил юнак”**. Това е обичана и масово посещавана местност, от която се открива прекрасен пейзаж към цялата околност. Има изградена инфраструктура и прекрасни условия за отдих, спорт и почивка. Наблизо е построен и параклис „Св. Дух”, около който ежегодно се провеждат общоградски събори.

4. Горите като източник на културни услуги, вдъхновение и принадлежност за хората, и като среда и обект на духовна и религиозна идентичност

Горски територии около религиозни обекти

№	Име	Землище	ДГТ	Дата на събитие
1	Лековит извор-Дамбала	с.Чомаково	244 г,д,е	5-ти срещу 6-ти Май
2	Тюрбе- Казер Баба	Мах.Гъсак	373 г,д	Втората седмица на Септември

Лековит извор-Дамбала

Стотици търсят изцеление във водата, която извира от скалите в северното подножие на връх Дамбаль(к), близо до Момчилградското село Летовник. Хората вярват, че веднъж в годината в първите часове на 6. май (Гергьовден, Хъдърлез) водата придобива лечебна сила. Това се случва в полунощ, когато дъбовата гора прошумоли по особен начин. В района се стичат хора от цялата страна, родители потапят децата си в малкия басейн край двуетажната чешма.

На Дамбаль се стичат мюсюлмани и християни от цялата страна, семейства от Гърция и Турция. Никой не знае кога за първи път се е появила вярата за специалните свойства на водата на 6. май. Местните хора смятат, че е свързана с почитта към алианския светец Яран баба. Легендата разказва, че той ударил с юмрук по скалата и от

камъка бликнала вода. В местността Дамбалъ много хора си наливат вода направо от скалата.

На тръгване те завързват част от дрехите си по дърветата - за да остане там болестта. До там се стига по обозначен черен път – през селата Груево и Летовник. В района се забелязват древни изсичания в скалите, а по дерето, образувано от изтичащата вода в местността Скална глава (Кая башъ) между селата Летовник и Чомаково има изсечени множество трапецовидни скални ниши. Пътят за Дамбалъ е маркиран с множество табели още от разклона за Момчилград. Свещеният извор е леснодостъпен по чакълиран път, който започва непосредствено в края на с. Летовник, махала Рахиловци.

Теккета и тюрбета:

№	Име	Землище	ДГТ	Дата на събитие
1	Текке –Умру	с.Гургулица	399 е	Втората седмица на септември
2	Тюрбе –Йоренджик	с.Девинци	463 б,в	Трета седмица на септември
3	Тюрбе –Хамасча	с.Н.Бозвелиево	418 1	Втората седмица на юли
4	Тюрбе –Хасан Баба	Мах.Борово	375 л,7	Трета седмица на септември
5	Тюрбе- Налбант Баба	с.Плешници	284 н	Трета седмица на октомври
6	Тюрбе- Сеит Баба	с.Кременец	322 м	Първата седмица на октомври
7	Тюрбе – Акчели Баба	с. Г.Чобанка	258 в,346 в	Трета седмица на октомври
8	Тюрбе –Яран Баба	с.Чомаково	243 г,244 г,11	Последната седмица на май
9	Тюрбе –Едранли	с.Чомаково	237 в	Третата седмица на юни
10	Тюрбе –Балджа	с.Чомаково	242 в,243 б	Първата седмица на юни
11	Параклис-Свети Дух	гр.Момчилград	270 д	Втората седмица на юни
12	Археологичен обект Харман Кая	с. Биволяне	375 б, 11, 12	

Параклис-Свети Дух

Параклисът "Свети дух" е разположен в лесопарк "Момчил юнак". Възстановен е през 1996 г върху основите на стар параклис, с даренията на местни християни и мюсюлмани. Всяка година на едноименния празник на това място се провежда общоградски събор, който събира гости от цялата област.

Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата

Светилище на Орфей в с.Татул

Обявено е със Заповеди № РД 09-456/29.06.2017 и № РД 9Р-54/07.08.2018 г. на Министъра на културата със статут на единична археологическа недвижима културна ценност "Култов център Татул"с категория "Национално значение". Общата територия

на единичната археологическа недвижима културна ценност е 78,68 ха. Попада в подотдели 365 в, г, д, 79, 10, 11, 12 13 по ЛУП от 2007 год.

В заповед № РД 9Р-54/07.08.2018 г. са разписани териториалния обхват и режимите, съгласно охранителните зони.

Светилището при с. Татул е един от най-добре запазените храмови комплекси, регистрирани в Родопите. Изсечен в монолитния къс скала, каменният саркофаг е без аналог сред множеството мегалитни паметници на територията на България и по света. Археологическите проучвания доказват, че мястото е било населено и използвано в продължение на 5 000 години. Празника се чества през последната седмица на август

ДИРЕКТОР:.....п.....

/инж.Илия Минчев/

*Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)